

XAVIER FERREIRA, DECEMBER 1988

Francúzi v Bibiane, alebo starne slovenský kultúrny život?

Na vernisáži mladej francúzskej fotografie v bratislavskej Bibiane som si uvedomila, že vlastne na mnohé kultúrne podujatia so zahraničnou účasťou chodím potichu závidieť... Nie vždy iba úroveň tvorby, zaujímavosť tém a prístupov. Chodím ľudom od umenia z tej druhej časti sveta závidieť ich sebavedomie, spontánnosť, istotu. Nielen umeleckú, tú ľudskú. Vyžaruje z ich tvorby, či z tvorivých pokusov, ale vždy z ich správania, vystupovania, názorov.

Keď u nás na Slovensku debutuje „mladý umelec“, má obyčajne vyše tridsať a nezriedka sa aj o štyridsiatnikoch vstupujúcich do kumštu dopočujeme, že sú mladí. Nejde iba o vek jednotlivcov, ale aj o to, že s tým súvisí charakter generačnej výpovede i celková atmosféra v našom kultúrnom živote.

Aby mohol napríklad u nás vystavovať mladý fotograf vo veku Francúzov, ktorí sa práve predstavujú v Bibiane, musel by byť aspoň extravagantný až to bolí... Akoby sa nosila iba „zaslúžilá“ zrelosť, mladicka frajerina, len Boh nás zavaruj – pred normálnosťou: prirodzenosťou, kontinuitou, úctou k remeslu.

A to je to hlavné čo ma zaujalo na výstave *Mladá francúzska fotografia* v bratislavskej Bibiane. Predstavuje sa tu šesť autorov vo veku od devätnásť do dvadsaťdva rokov. A ak niečo možno považovať za podnet, ktorý mladí Francúzi prinášajú, tak sú to práve spomínané znaky. Vystavuje sa tu rodinný portrét, na ktorý sa u nás už takmer zabudlo, len výnimočne sa uplatňuje v privátnom interiéri, čo je napríklad v mnohých krajinách úplnou samozrejmosťou. Mladí fotografi nám priniesli snímky z prostredia v ktorom žijú i zo svojich ciest svetom. Skrátka je to prirodzené a ie to

ločnosť a cez svoju profesiu fotografia možno raz aj do umenia... Zatiaľ sa však ich snímky „netvária“. Snažia sa predovšetkým poctivo, profesionálne fotografovať. Vystihla to mladá komisárka ich výstavy Catherine Morisseau: „Ide nám o prácu, ktorá odhalí hĺbky osobnosti každého fotografa. Mladí fotografi, ktorých tu predstavujeme sú toho svedkami, vďaka rozmanitosti svojich inšpiratívnych prameňov.“

Obrázky z ďalekých ciest (Jacques-Henri Budermaun a Eric Condominas) alebo z miest pretvorených priemyslom (Frederic Villemin), portrétov umelcov (Patrick Messina). Tiež fotografie (Xavier Ferreira), zachytenie miest a materiálov (Jean-Marc Mosser). Každý z nich dáva časť svojich snov, fragmenty svedčiace o vnútornej inšpirácii...“

V tomto zmysle sa treba pristaviť aj pri slovách riaditeľa Bibiany Ľuboša Machajca – o duchovnom zblížovaní. Obrazne povedané je sa „o čom“ zblížovať. A môže nám to iba prospieť.

Mám však obavy, že ak budeme chystať podobnú výstavu našich mladých fotografov vo Francúzsku, na vernisáži sa o tom hovorilo, pokúsia sa ich vytlačiť naši mladíci okolo tridsaťpäť až štyridsať, ktorí v svojej mladosti takúto možnosť nemali... A ak našim mladým fotografom túto šancu nikto nevezme, zasa nám hrozí, že niekto v cudzine sa po zhladnutí ich výstavy opýta – či naši tvorcovia fotografovali mesačnú krajinu, alebo svoje fikcie o treťom tisícročí?

To sú však len obavy zrelého človeka s „priveľkým“ množstvom skúseností zo starých praktík. A možno zbytočne. Verme, že aj naši mladí fotografi sa predstavia vo Francúzsku bez pózy, aspoň na takej úrovni ako ich kolegovia, ktorí práve vystavujú.